

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Віктимологічна профілактика»

Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Статус дисципліни – обов'язкова

Рівень вищої освіти – III освітньо-науковий

Ступінь вищої освіти – доктор філософії галузь знань «Право» (08) за спеціальністю «Право» (081)

Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна

Мова навчання – українська

Форма підсумкового контролю – екзамен

Науково-педагогічний працівник (-ки)	Олександр Джужа – професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС, доктор юридичних наук, професор Анастасія Джужа – професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС, доктор юридичних наук Наталія Кулакова – професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС, кандидат юридичних наук, доцент
Профайл викладача (-ів)	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-kriminologiyi-ta-kriminalno-vikonavchogo-prava.html
Контактний телефон	вн. 15–57
E-mail:	kriminolog@ukr.net пн-пт з 9:00 до 16:00
Розклад навчальних занять:	Відповідно до графіку освітнього процесу
Консультації	<u>Очні:</u> щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань <u>On-line:</u> kriminolog@ukr.net пн-пт з 9:00 до 16:00 пн-пт з 9:00 до 16:00
Сторінка дистанційного курсу	https://dn.naiau.kiev.ua/login/index.php

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є здатність до ефективного використання положень кримінологічної віктимології, а саме: аналіз стану віктимності, характеристики жертв кримінальних правопорушень та віктимологічної детермінації, а також розробки заходів віктимологічної профілактики; володіння

основними навичками проведення аналізу стану віктимності та прогнозу віктимізації суспільства, а також розробки заходів віктимологічної профілактики.

Тривалість

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS– 1,5	Рік підготовки			
	2-й	2-й	2-й	2-й
	Семестр			
	1-й	1-й	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 190	Лекції			
	20 год.	20 год.	6 год.	6 год.
	Семінарські			
	40 год.	40 год.	10 год.	10 год.
	Практичні			
	0 год.	0 год.	0 год.	0 год.
	Самостійна робота			
130 год.	130 год.	40 год.	40 год.	

Форми та методи навчання

Лекційні та семінарські заняття проводяться науково-педагогічними працівниками з врахуванням специфіки відпрацювання тем курсу, ситуаційних завдань.

Методи навчання:

• Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

• Наочні методи

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, аналіз нормативно-правових документів. Аналіз стану віктимності та віктимізації, на основі якого розробляються заходи віктимологічної профілактики. Ці методи закріплюють, формують практичні уміння при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

- пояснення фабули (змісту й умов гри);

- підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів вищої освіти і вміння застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання та питання, де передбачено аналіз нормативно-правових актів щодо заходів захисту потерпілих від кримінальних правопорушень. Екзамен проводиться одним науково-педагогічним працівником.

Пререквізити: «Юридична логіка», «Судові та правоохоронні органи України», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Соціологія», «Кримінологія».

Постреквізити: «Оперативно-розшукова діяльність», «Досудове розслідування», «Кваліфікація кримінальних правопорушень».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання

ПРН8. Використовувати психолого-юридичні засоби і прийоми в управлінні людьми, розумінні різних особливостей і проявів правової поведінки, правосвідомості та соціалізації особистості.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

ЗК2. Здатність вирішувати проблеми, досягаючи поставленої мети (цілей), через осмислення та розуміння змісту проблемної ситуації, її формулювання, планування та роз'яснення, а також моніторинг одержаних результатів.

ЗК6. Здатність знаходити, перевіряти та систематизувати інформацію, використовувати різні види джерел останньої, переконливо формулювати в усній і письмовій формах аргументи відповідно до контексту певного дискурсу.

ЗК11 Здатність проводити наукові дослідження та усвідомлювати соціальну відповідальність за вплив їхніх результатів на прогресивний поступ суспільства, а також урахувати під час підготовки особистої кваліфікаційної наукової праці вимоги академічної доброчесності.

СК5. Здатність аналізувати, зіставляти та узагальнювати інформацію з огляду на різні наукові погляди, інтерпретувати отримані результати наукової діяльності правової та суміжних з нею галузей знань засобами державної мови, володіти культурою усного та писемного мовлення через розуміння природи наукової мови, а також застосування її у процесі наукової та фахової

ПРН11. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу чинного кримінального законодавства та пропозиції щодо його вдосконалення, надавати фахові висновки стосовно окремих підходів до правового регулювання кримінально-правових відносин з достатньою обґрунтованістю, пояснювати характер кримінально-правових подій і процесів з розумінням професійного та суспільного контекстів.

ПРН12. Організовувати і проводити науково-теоретичні та прикладні дослідження з віктимологічної профілактики з використанням сучасної методології та інструментарію, вміти розробляти заходи віктимологічного впливу на окремі види кримінальних правопорушень.

комунікації в аспекті різножанрової інтерпретації.

СК11. Здатність розв'язувати важливі проблеми сучасного кримінального права, базуючись на комплексних наукових знаннях загальної та особливої частин кримінального права, кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень, вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням кримінально-правової кваліфікації кримінальних правопорушень, визначати переконливість аргументів у процесі оцінки кримінально-правових явищ і процесів.

СК12. Здатність визначати проблеми сучасної віктимологічної профілактики, ґрунтуючись на системних наукових знаннях із кримінологічної віктимології, розуміти та прогнозувати стан віктимності та віктимізації суспільства, застосувати систему заходів віктимологічної профілактики.

СК15. Здатність виявляти, аналізувати, професійно пояснювати та обґрунтовувати причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами, подіями, об'єктами і процесами та досліджувати закономірності їх розвитку й перебігу з використанням інноваційних підходів і технологій.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предмет віктимологічної профілактики, місце віктимологічної профілактики в системі юридичних наук;
- закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються віктимологічною профілактикою;
- методологію віктимологічної профілактики;
- систему віктимологічної профілактики, характеристику складових елементів системи віктимологічної профілактики;
- завдання віктимологічної профілактики на сучасному етапі розвитку суспільства;
- поняття жертви кримінального правопорушення; співвідношення понять – потерпілий, жертва, постраждалий від кримінального правопорушення;
- підстави для класифікації та типології жертв кримінальних правопорушень;
- особливості поведінки потерпілого від кримінального правопорушення, класифікацію і типологія жертв кримінальних правопорушень, характеристику латентних жертв кримінальних правопорушень;
- поняття віктимність, віктимізація, віктимологічна детермінація;
- особливості віктимологічної детермінації на сучасному етапі розвитку нашої держави;

- систему показників віктимізації;
- поняття конкретної віктимогенної ситуації;
- механізм індивідуальної віктимної поведінки;
- поняття, сутність та класифікацію заходів віктимологічної профілактики;
- міжнародне та вітчизняне законодавство у сфері захисту потерпілих від кримінальних правопорушень;
 - завдання та нормативно-правову основу діяльності суб'єктів віктимологічної профілактики.

вміти:

- застосовувати теоретичні положення віктимологічної профілактики у практичній діяльності при прогнозі розвитку віктимогенної ситуації;
- використовувати знання із кримінологічної оцінки та організаційно-правового забезпечення заходів віктимологічної профілактики при вирішенні професійних завдань;
- орієнтуватися в системі правового захисту потерпілих та постраждалих від кримінальних правопорушень (міжнародне та національне законодавство); взаємодіяти з органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськістю при застосуванні заходів віктимологічної профілактики окремих видів кримінальних правопорушень;
- застосовувати методи профілактичного впливу на осіб, які можуть стати потенційними жертвами кримінального правопорушення.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Поняття віктимологічної профілактики. Її предмет, система та методологія.	<p><i>Лекція</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку віктимологічної профілактики. 2. Поняття віктимологічної профілактики та характеристика елементів її предмету. 3. Система віктимологічної профілактики. 4. Методологія віктимологічної профілактики. <p><i>Семинар</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення віктимологічної профілактики (вітчизняний та зарубіжний досвід). 2. Поняття віктимологічної профілактики та характеристика елементів її предмету. 3. Система кримінологічної віктимологічної профілактики. 4. Методологія кримінологічної віктимології. 5. Характеристика основних функцій віктимологічної профілактики та їх реалізація. 6. Суб'єкти віктимологічної профілактики. Нормативно-правова основа діяльності суб'єктів віктимологічної профілактики. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток віктимологічної профілактики закордоном. 2. Особливості діяльності суб'єктів закордоном. 3. Міжнародно-правовий захист потерпілих від кримінальних правопорушень.
Тема 2. Особа потерпілого	<i>Лекція</i>	<i>Теми рефератів:</i>

<p>та її правовий захист.</p>	<p>1. Поняття жертви кримінального правопорушення. Наукові підходи до визначення жертви кримінального правопорушення.</p> <p>2. Складові елементи структури особи потерпілого: соціально-демографічні, кримінально-правові, соціально-рольові та кримінально-правові.</p> <p>3. Класифікація та типологія осіб, що стали жертвами кримінальних правопорушень.</p> <p>4. Роль жертви в механізмі протиправної поведінки.</p> <p>5. Правовий захист жертв кримінальних правопорушень.</p> <p><i>Семінарське заняття</i></p> <p>1. Поняття жертви кримінального правопорушення. Співвідношення жертви, постраждалого та потерпілого від кримінального правопорушення. 2. Види жертв злочинів: уявна, латентна, евентуальна.</p> <p>2. Складові елементи структури особи потерпілого.</p> <p>3. Класифікація та типологія осіб, що стали жертвами кримінального правопорушення.</p> <p>4. Роль жертви в механізмі протиправної поведінки.</p> <p>5. Правовий захист потерпілих від кримінальних правопорушень.</p>	<p>1. Поняття жертви кримінального правопорушення.</p> <p>2. Співвідношення жертви кримінального правопорушення та потерпілого від кримінального правопорушення.</p> <p>3. Види жертв кримінального правопорушення: уявна, латентна, евентуальна.</p>
<p>Тема 3. Віктимність та віктимізація, їх основні характеристики.</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <p>1. Поняття, ознаки та види віктимності.</p> <p>2. Поняття та ознаки кримінологічної віктимізації.</p> <p>3. Характеристика кількісних та якісних показників кримінологічної віктимізації.</p> <p><i>Семінар:</i></p> <p>1. Поняття, ознаки та види віктимності.</p> <p>2. Поняття та ознаки кримінологічної віктимізації.</p> <p>3. Характеристика кількісних та якісних показників кримінологічної віктимізації.</p> <p>4. Поняття віктимологічної детермінації. Основні елементи причинних зв'язків.</p> <p>5. Поняття індивідуальної віктимної поведінки її механізм та основні елементи.</p>	<p><i>Темі рефератів:</i></p> <p>1. Поняття та ознаки віктимності: індивідуальної, групової, видової та масової; індекс віктимності.</p> <p>2. Особливості кримінологічної віктимізації в сучасній Україні</p>
<p>Тема 4. Поняття детермінації віктимної поведінки.</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <p>1. Поняття віктимологічної детермінації. Основні елементи причинного зв'язку.</p> <p>2. Поняття індивідуальної віктимної поведінки її механізм та основні елементи.</p> <p>3. Класифікація детермінант віктимної поведінки.</p> <p>4. Тези: поняття детермінації, поняття та види віктимологічної детермінації, класифікація детермінант віктимної поведінки, поняття та види віктимних ситуацій.</p> <p><i>Семінар:</i></p> <p>1. Поняття віктимологічної детермінації. Основні елементи причинних зв'язків.</p> <p>2. Класифікація детермінант віктимної поведінки.</p> <p>3. Складові віктимологічної ситуації, види та характеристика віктимологічних ситуацій.</p> <p>4. Роль жертви в механізмі злочинної</p>	<p><i>Темі рефератів:</i></p> <p>1. Поняття та види віктимологічної детермінації.</p> <p>2. Особливості та види віктимних ситуацій.</p>

	<p>поведінки.</p> <p>5. Механізм індивідуальної віктимної поведінки.</p> <p>6. Складові віктимологічної ситуації, види та характеристика віктимологічних ситуацій.</p> <p>7. Роль жертви в механізмі злочинної поведінки.</p>	
<p>Тема 5. Поняття і система віктимологічної профілактики.</p>	<p><i>Лекція</i></p> <p>1. Поняття і система віктимологічної профілактики.</p> <p>2. Форми, рівні та методи віктимологічної профілактики.</p> <p>3. Суб'єкти та об'єкти віктимологічної профілактики.</p> <p>4. Заходи віктимологічної профілактики</p> <p><i>Семинар:</i></p> <p>1. Поняття і система віктимологічної профілактики.</p> <p>2. Форми, рівні та методи віктимологічної профілактики.</p> <p>3. Суб'єкти та об'єкти віктимологічної профілактики.</p> <p>4. Заходи віктимологічної профілактики.</p> <p>5. Нормативно-правова основа діяльності суб'єктів віктимологічної профілактики.</p>	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Система віктимологічної профілактики, види та рівні віктимологічної профілактики.</p> <p>2. Правове забезпечення діяльності суб'єктів віктимологічної профілактики.</p>
<p>Тема 6. Віктимологічна профілактика окремих видів кримінальних правопорушень.</p>	<p><i>Лекція</i></p> <p>1. Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень проти власності.</p> <p>2. Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я.</p> <p>3. Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень проти дитини.</p> <p>4. Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень проти жінок.</p> <p>5. Віктимологічна профілактика домашнього насильства.</p> <p>6. Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.</p> <p>7. Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень у сфері безпеки виробництва.</p> <p>8. Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень у сфері безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p><i>Семинар:</i></p> <p>1. Заходи віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень проти власності.</p> <p>2. Заходи віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я.</p> <p>3. Заходи віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень проти дитини.</p> <p>4. Заходи віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень проти жінок.</p> <p>5. Віктимологічна профілактика домашнього насильства.</p> <p>6. Заходи віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень</p>	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>Особливості застосування заходів віктимологічної профілактики окремих видів кримінальних правопорушень.</p>

	<p>проти статевої свободи та статевої недоторканості.</p> <p>7. Заходи віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень у сфері безпеки виробництва.</p> <p>8. Заходи віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень у сфері безпеки руху та експлуатації транспорту.</p>	
<p>Тема 7. Віктимологічна профілактика «фонових явищ».</p>	<p><i>Лекція:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види фонових явищ. 2. Детермінанти фонових явищ. 3. Система заходів віктимологічної профілактики «фонових» явищ кримінальної протиправності. <p><i>Семинар:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віктимологія «фонових» явищ, пов'язаних зі злочинністю. 2. Соціальні та медичні аспекти названих фонових явищ. Кримінально-правова оцінка «фонових» явищ. Наркомани та алкоголіки як правопорушники та потенційні потерпіли кримінальних правопорушень. 3. Особливості кримінологічної характеристики осіб, що зловживають алкоголем та наркотиками, хворих на СНІД та проституток. 4. Характеристика жертв наркоманів, алкоголіків, СНІДу, проституції, азартних ігор тощо. 5. Причини та умови виникнення та існування «фонових» явищ на сучасному етапі розвитку суспільства. 6. Основні напрямки віктимологічної профілактики «фонових» явищ на загальнодержавному, спеціально-кримінологічному, індивідуальному рівнях. 7. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність суб'єктів запобігання «фонових явищ». 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>Поняття та види фонових явищ, їх взаємозв'язок з кримінальними правопорушеннями.</p>

Основні інформаційні джерела

1. Конституція (Основний) Закон України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. - Назва з екрану.
2. Кримінальний кодекс України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. - Назва з екрану.
3. Кримінальний процесуальний кодекс. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. - Назва з екрану.
4. Закон України Про Національну поліцію. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. - Назва з екрану.
5. Закон України Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>. - Назва з екрану.
6. Закон України Про запобігання корупції. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>. - Назва з екрану.
7. Закон України Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>. - Назва з екрану.
8. Закон України Про запобігання захворювання на СНІД та соціальний захист населення. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/155/98-%D0%B2%D1%80>. - Назва з екрану.
9. Закон України Про захист суспільної моралі. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>. - Назва з екрану.
10. Закон України Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80>. - Назва з екрану.
11. Закон України Про запобігання і протидію домашньому насильству. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>. - Назва з екрану.
12. Закон України Про протидію торгівлі людьми. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>. - Назва з екрану.
13. Закон України Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>. - Назва з екрану.
14. Закон України Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря). – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. - Назва з екрану.
15. Закон України Про звернення громадян. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>. - Назва з екрану.
16. Handbook on justice for victims. On the use and application of the United Nations Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power

// Doc. E/CN.15/ 1997/CRP.11 / Rev. ed. April 1998.

17. Андреев А. С, Ковалев А. И., Бухановский А. О., Перехов А. Я., Бухановская О. А., Дони Е. В. Болезнь зависимого поведения: клиническая картина, механизмы криминогенности и виктимности, судебно-психиатрический подход. Материалы 3-й международной конференции «Серийные убийства и социальная агрессия». Ростов-н/Д., 2001. С. 252–262.
18. Андрушко А.В. Злочинність у сфері туристичного бізнесу: кримінологічна характеристика та запобігання: монографія/ А.В.Андрушко, І.А.Нестерова; МОН України, Держ. вищий навч. заклад "Ужгородський національний університет".- Ужгород: ТОВ "ІВА", 2016.- 218с.
19. Анощенко С.В. Уголовно-правовое учение о потерпевшем. - М., ВолтерсКлувер, 2006 - 220 с.
20. Афанасенко С.І. Віктимологічна профілактика шахрайства // Автореферат дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук. Спеціальність 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія;кримінально-виконавче право / С.І. Афанасенко . –К.; 2013. -23С.
21. Ахмедшина Н.В. Криминологическая виктимология: современное состояние и перспективы развития // Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Специальность 12.00.08 - уголовное право и криминология ; уголовно-исполнительное право /Н. В. Ахмедшина ; - М., 2010. -23 с.
22. Бандурка О.М. та інші Як не стати жертвою злочину. Поради і застереження / О.М. Бандурка, В.П. Бартків, Б.І. Рафалюк: За заг ред. О.М. Бандурки.-К., 2004.-159 с. (правова освіта населення).
23. Бесчастний В.М. Криминологічне забезпечення протидії злочинності в Україні: монографія.- Харків: ТОВ"В справі", 2017.- 359с.
24. Богатирьов І.Г. Вчення про жертву злочину в криминологічній наці/ І. Г. Богатирьов// Право і суспільство.- 2016.- № 1.- С. 194-197.
25. Боротьба поліції зі злочинністю: міжнародний досвід: Матеріали І Міжвузівської науково-практичної конференції (Київ, 25 листопада 2015 року)/ ред. кол. : В. В. Черней, С.Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.; Міністерство внутрішніх справ України; Національна академія внутрішніх справ; Кафедра іноземних мов.- Київ, 2015.- 143с.- (англ.мовою).
26. Варчук Т.В., Вишневецкий К.В. ВиктимологияИзд.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право; Год: 2008; Стр. : 191.
27. Віктимологія / Східноюрід.нац.ун-т ім. В.Даля.- Луганськ, 2006.- 110с.
28. Віктимологія: навчальний посібник./ В.В.Голіна, Б.М.Головкін, М.Ю.Валуйська та ін.; за ред.. В.В.Голіни і Б.М.Головкіна. –Харків : Право, 2017. – 308 с.
29. Геращенко О.В. Психологічна корекція поведінки схильних до бродяжництва підлітків: автореф. дис. на здобут. наук. ступ.канд. психол наук: спец. 19.00.06 "Юридична психологія"/ Геращенко Олег Володимирович МВС України. ХНУВС.- Харків, 2016.- 23с.
30. Голіна В.В. Запобігання злочинності в Україні: навч. посіб. / В.В. Голіна. – Х. : Нац. юрид. акад., 2007. – 107 с.
31. Головкін Б. М. Віктимна поведінка жертв злочинів / Б. М. Головкін // Проблеми законності. - 2016. - Вип. 135. - С. 124-135. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_135_15.

32. Головкін Б.М. Віктимізація населення в Україні: стан, детермінанти, запобігання [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін. // [Теорія і практика правознавства](#). - 2014. - Вип. 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2014_2_33
33. Головкін Б.М. Віктимна поведінка жертв злочинів [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін // [Проблеми законності](#). - 2016. - Вип. 135. - С. 124-135. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_135_15
34. Головкін Б.М. Віктимологічне запобігання грабежам і розбоям [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін // [Питання боротьби зі злочинністю](#). - 2017. - Вип. 33. - С. 78-96. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2017_33_10
35. Головкін Б.М. Кримінологічне поняття віктимізації [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін // [Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція](#). - 2015. - Вип. 15(2). - С. 93-96. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15\(2\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15(2)_27)
36. Головкін Б.М. Поняття латентної віктимізації від злочинних посягань [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін // [Питання боротьби зі злочинністю](#). - 2015. - Вип. 29. - С. 78-88. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2015_29_7
37. Головкін Б.М. Як стають жертвами злочинів [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін // [Проблеми законності](#). - 2017. - Вип. 136. - С. 161-172. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2017_136_19
38. Громадськість у запобіганні і протидії злочинності: вітчизняний та міжнародний досвід: монографія/ В.В.Голіна М.Г. Колодяжний С.С.Шрамко та інш.; за заг. ред. В.В.Голіни, М.Г.Колодяжного; НАПрН України, НДІВПЗ.- Х.: "Право", 2017.- 283с.
39. Джужа А.О. Використання результатів віктимологічних досліджень у запобіганні злочинам [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ](#). - 2017. - № 1. - С. 172-181. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2017_1_18
40. Джужа А.О. Віктимологічне запобігання злочинам проти навколишнього природного середовища в Україні [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ](#). - 2016. - № 2. - С. 111-121. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2016_2_12
41. Джужа А.О. Віктимологічне запобігання сексуальному насильству щодо дитини/ А.О.Джужа// Науковий вісник НАВС.- Київ: НАВС, 2016.- Вип. 4(101).- С.179-188.
42. Джужа А.О. Віктимологічні засади запобігання злочинам в Україні: теорія та практика [Текст] : монографія. Київ: НАВС, 2017. – 416С.
43. Джужа А.О. Запобігання віктимологічній поведінці у сфері соціально-економічних відносин [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Право.ua](#). - 2017. - № 1. - С. 154-158. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pravo_2017_1_29
44. Джужа А.О. Інтерпретація правових та віктимологічних ознак особи потерпілого (жертви) [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності \(теорія та практика\)](#). - 2017. - Вип. 2-3. - С. 185-191.
45. Джужа А.О. Кримінологічні засади віктимізації як різновид у профілактичній діяльності [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Вісник Луганського](#)

- [державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2011_1_7). - 2011. - Вип. 1. - С. 52-57. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2011_1_7
46. Джужа А.О. Організація віктимологічної профілактики злочинів органами внутрішніх справ [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2013_1_23). - 2013. - № 1. - С. 161-167. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2013_1_23
47. Джужа А.О. Основні напрями удосконалення віктимологічного запобігання правопорушенням в Україні: Монографія/ МВС України. НАВС.- Київ, 2016.- 301с.
48. Джужа А.О. Реституція та компенсація як особливі форми віктимологічного запобігання злочинам: досвід країн Західної Європи та США [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_1_31). - 2017. - № 1. - С. 312-322. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_1_31
49. Джужа А.О. Розпусні дії сексуального характеру щодо дітей та підлітків [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2014_1_5). - 2014. - № 1. - С. 26-32. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2014_1_5
50. Джужа А.О., Джужа О. М. Віктимологічне значення психопрофілактичної роботи [Електронний ресурс] / О. М. Джужа, А. О. Джужа // [Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2015_1_11). - 2015. - № 1. - С. 96-103. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2015_1_11
51. Джужа А.О., Сюравич В.Г. Преципітація жертви як її поведінкова роль у механізмі злочину [Електронний ресурс] / А. О. Джужа, В. Г. Сюравич // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_2_7). - 2017. - № 2. - С. 62-71. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_2_7
52. Джужа А.О., Тичина Д.М. Роль потерпілого (жертви) в механізмі вчинення злочину [Електронний ресурс] / А. О. Джужа, Д. М. Тичина // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_4_10). - 2017. - № 4. - С. 87-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_4_10
53. Джужа А.О. Віктимологічне запобігання сексуальному насильству щодо дитини [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2016_4_19). - 2016. - № 4. - С. 179-188. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2016_4_19
54. Джужа А.О. Інтерація (взаємодія) між злочинцем і жертвою злочину [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Правовий часопис Донбасу](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2017_3-4_27). - 2017. - № 3-4. - С. 137-142. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2017_3-4_27
55. Джужа А.О. Історичні передумови становлення та розвитку віктимології як науки про жертву злочину [Електронний ресурс] / А. О. Джужа // [Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2017_1_16). - 2017. - № 1. - С. 105-111. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2017_1_16
56. Джужа М.О. Місце віктимологічного вчення у кримінологічній науці [Електронний ресурс] / О. М. Джужа // [Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2011_2(2)_1). - 2011. - № 2(2). - С. 3-10. - Режим доступу:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2011_2\(2\)_1](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2011_2(2)_1)
57. Джужа М.О., Карпенко С.М. Кримінологічні засади віктимізації та девіктимізації як різновидів профілактичної діяльності [Електронний ресурс] /

- О. М. Джу́жа, С. М. Карпенко // [Право і суспільство](#). - 2011. - № 1. - С. 7-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2011_1_4
58. Джу́жа О.М., Чернявський С.С. Головні тенденції еволюції віктимології як розділу кримінології та науки про жертву злочину [Електронний ресурс] / О. М. Джу́жа, С. С. Чернявський // [Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ](#). - 2016. - № 1. - С. 5-17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2016_1_3
59. Джу́жа О.М. Аналіз як складова прогнозування та програмування заходів протидії злочинності в регіоні [Електронний ресурс] / О. М. Джу́жа // [Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ](#). - 2017. - № 2. - С. 13-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2017_2_3
60. Джу́жа О., Колб С. Джу́жа А.О. Вплив злочинної субкультури на безпеку життєдіяльності особи у місцях позбавлення волі [Електронний ресурс] / О. Джу́жа, С. Колб // [Історико-правовий часопис](#). - 2016. - № 1. - С. 134-142. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2016_1_28
61. Джу́жа О.М. Порівняльна кримінологія та її місце і роль у вивченні та аналізі злочинності [Електронний ресурс] / О. М. Джу́жа // [Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ](#). - 2015. - № 1. - С. 281-285. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2015_1_40
62. Джу́жа О.М., Гаркуша А.В. Актуальність кримінологічного дослідження екстремальних умов (ситуацій), що сприяють злочинності під час проведення антитерористичної операції [Електронний ресурс] / О. М. Джу́жа, А. В. Гаркуша // [Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ](#). - 2014. - № 2. - С. 27-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2014_2_5
63. Джу́жа О.М., Орлов Ю.Ю. Застосування фрактального аналізу кримінальної статистики з метою запобігання злочинам (досвід поліції США) [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Орлов, О. М. Джу́жа // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](#). - 2016. - № 3. - С. 257-266. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2016_3_24
64. Джу́жа О.М., Тичина Д.М. Запобігання виявам сексуальних відхилень засуджених в умовах соціальної ізоляції [Електронний ресурс] / О. М. Джу́жа, Д. М. Тичина // [Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ](#). - 2018. - № 1. - С. 173-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2018_1_16
65. Джу́жа О.М. Віктимологічне значення психопрофілактичної роботи / О.М.Джу́жа, А.О.Джу́жа // Науковий вісник НАВС.- К.: НАВС, 2015.- Вип. 1(94).- С.13-18.
66. Джу́жа О.М. Запобігання злочинам: кримінологіко-віктимологічна парадигма: монографія/ МВС України. НАВС.- Київ, 2015.- 331с.
67. Джу́жа О.М. Постпенітенціарна профілактика рецидивної злочинності в Україні / О. М. Джу́жа // Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (17 бер 2016р., ДДУВС).- Дніпропетровськ: «Ліра ЛТД», 2016.- С. 63-65.
68. Джу́жа О.М., Моїсеєв Є.М. Попередження провокуючої (віктимної) поведінки потерпілого // Проблеми кримінальної віктимології. – К., 1994.
69. Дубинин Н.П., Карпец И.И., Кудрявцев В.Н. Генетика, поведінка,

- ответственность. – М., 1989.
70. Європейський досвід протидії корупції: теорія та практика: Аналітичний огляд/ За заг. ред. В. В. Чернея; МВС України; НАВС.- Київ: НАВС, 2016.- 235с.
71. Задорожний В.И. Виктимологическая безопасность и ее обеспечение мерами виктимологической профилактики: Монография.-Томбов: Першина, 2005.-161 с.
72. Закалюк А.П. Прогнозирование и предупреждение индивидуального преступного поведения. – М., 1986.
73. Зеленьак П. А. Віктимологічна профілактика злочинів проти життя та здоров'я дітей. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 2 (16). С. 364–373.
74. Зеленьак П. А. Особливості віктимізації дітей від злочинів проти життя та здоров'я. *Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* : матеріали міжвуз. наук.- практ. круглого столу (Київ, 20 берез. 2019 р.). Київ, 2019. С. 270–274.
75. Зелинский А.Ф. Криминальная психология. -К., 1999. -С.145.
76. Злочинність в Україні: соціально-економічна обумовленість, стан, структура та динаміка: (Діаграми. Графіки).- К., 2016.- 14с.
77. Калинина О.М. Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим : современные реалии/ О. М. Калинина// Государство и право.- 2015.- № 6.- С. 98-101.
78. Каранікола О.П. Умисне вбивство заручника або викраденої людини: кримінально-правова, кримінологічна характеристика та протидія: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук (12.00.08)/ МВС України. ХНУВС.- Харків, 2015
79. Карпенко Є.М. Характеристика детермінантів, що впливають на віктимність в умовах глобалізаційних процесів/ Є.М.Карпенко// Науковий вісник Право.- Київ, 2015.- Вип.1.- С.282-288.
80. Кваша О.О. Актуальні питання запобігання злочинам : кримінологічно-віктимологічна парадигма/ Оксана Олександрівна Кваша// Науковий вісник НАВС.- К.: НАВС, 2015.- Вип. 3(96).- С.267 -270.
81. Квашис В.Е. Основы виктимологии. – М., 1999.
82. Квашис В.Е. Основы виктимологии. Проблемы защиты прав потерпевших от преступлений. - М., 1999.
83. Коновалов В.П. Изучение потерпевших с целью совершенствования профилактики правонарушений. –М.:ВНИИ МВД СССР, 1982. –С. 8 (72 с.);
84. Косенко С.С. Віктимологічна профілактика статевих злочинів щодо неповнолітніх: Дис. ... канд. юрид. наук. НАВСУ.-К., 2004.-215 с.
85. Костенко О.М. Культура і закон – у протидії злу: монографія. –К.: Атіка, 2008. -352с.
86. Кравцова М.О. Кіберзлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання органами внутрішніх справ: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 "Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право"/ Марина Олександрівна Кравцова; Міністерство внутрішніх справ України; Харківський національний університет внутрішніх справ.- Харків, 2016.
87. Кримінологічна віктимологія: Навчальний посібник / Моїсєєв Є.М., Джужа О.М., Василевич В.В. та ін.; За заг. ред. О.М. Джужі.-К.: Атіка, 2006.- 352 с.

- 88.Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення: Зб. наук. праць за матеріалами наук.-практ. конференції. (Київ, 26 березня 2015 року). Ч.1/ В.В.Черней, С.Д.Гусарєв, С.С.Чернявський; МВС України, НАВС.- Київ, 2015.- 256с.
- 89.Кулик К.Д. Кримінологічна характеристика та запобігання розбещенню неповнолітніх в Україні: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 "кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право"/ Кулик Катерина Дмитрівна; МОН України, Нац. юрид. ун-т ім.Я. Мудрого.- Харків, 2017.
- 90.Литвак О.М. Державний вплив на злочинність. – К., 2000.
- 91.Минская В.С. Криминологическое и уголовно–правовое значение поведения потерпевших / В.С. Минская // Вопросы борьбы с преступностью. – М. : Юрид. лит., 1972. – Вип. 16. – С. 9–26.
- 92.Минская В.С. Чегель Г.И. Виктимологические факторы и механизм преступного поведения.- Иркутск, 1988.
- 93.Павлік О. Історичні джерела виникнення та розвитку законодавства щодо потерпілих від злочинів // Право України.-2008.-№9.-С.114.
- 94.Папкин А. И. Современная криминальная виктимология. // Учебно-методическое пособие. – Домодедово, 2006.
- 95.Проблемы насилия над детьми и пути их преодоления: пособие / под ред. Е.Н. Волковой. – СПб: Питер, 2008. – 240 с.
- 96.Профілактика злочинів: Підручник / О.М.Джужа, В.В.Василевич, О.Г.Гіда та ін.; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Джужа О.М. –К.: Атіка. 2011. –С 69 (720 с.).
- 97.Резнікова О.І. Віктимологічне пізнання особи у криміналістиці: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук (12.00.09)/ МОН України. Нац. юрид. ун-т.- Харків, 2015.- 20с
- 98.Ривман Д.В. О некоторых понятиях криминальной виктимологии // Виктимологические проблемы борьбы с преступностью.- Сб. научн. Трудов Иркутск, 1982.
- 99.Савельев А. Криминологическая характеристика несовершеннолетних жертв причинения физического вреда/ А.Савельев, Е.Никульченкова// Уголовное право.- 2015.- № 4.- С. 75-78.
100. Степаненко Р.Ф. Общеправовая теорія маргинальности : основне подходы и цели/ Р. Ф. Степаненко// Государство и право.- 2015.- № 5.- С. 30-39.
101. Теорія і практика віктимології: мат. Всеукр. конф. для студ., аспірантів, ад'юнктів, здобувачів, присв. 50-річчю з дня заснування кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права (Харків, 12 листопада 2015 року)/ за ред. А. П. Гетьмана, Б. М. Головкина; МОН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; Кафедра кримінально-виконавчого права.- Харків: Право, 2015.- 250с.
102. Трунцевский И.В. Девиантное поведение малолетних: квалификация и профилактика/ И. В. Трунцевский// Российский следователь.- 2015.- № 4.- С. 25-30.
103. Туляков В.А. Віктимологія. –К.: 2003. 148с.
104. Туляков В.О. Віктимологія (соціальні та кримінологічні проблеми). – Одеса, 2000.

105. Узнадзе Д.Н. Экспериментальные основы психологии установки. Тбилиси: Издательство АН Гр.ССР, 1961. –С.176 (210 с)].
106. Франк Л.В. Об изучении «виктимности» на психологическом уровне // Вопросы с целебной психологи.-М., 1971.
107. Хеккхаузен Х. Мотивация и деятельность. Т.1. М., 1986. –С. 13.
108. Шелухін М. Управління кримінологічною безпекою на транспорті. 145-151с.// Право України № 11, 2009.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа «Zoom», середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та «Telegram».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика щодо академічної доброчесності: <https://www.naiu.kiev.ua/dobrochesnist/>.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота	Підсумковий контроль: екзамен	Підсумкова кількість балів
Мах 60%	Мах 40%	Мах 100%
Т. 1, Т. 2 ... Т. 25		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання

85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу